

Posamezna številka 6 vinarjev.

DAN izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. Telefon številka 118.

DAN NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništva. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopoljal se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Slavnosti v Nišu.

Ob času, ko se »kulturne« vele-sile v Evropi pisano gledajo med seboj zaradi ostankov razbite Turčije, in se pripravljajo na krvavi ples, je naša zmagovita Srbija dovolj časa in sredstev, da uredi svoje kulturne razmere. Poskrbela je za ureditev šolstva in važnih narodnih kulturnih zavodov. Te dni pa je proslavila v Nišu jubilej velikega rimskega cesarja Konstantina, ki je bil rojen v Nišu.

Tudi pri nas se je lansko leto slavilo »Konstantinov jubilej« pod geslom zmage krščanstva nad paganstvom. L. 313. je izdal namreč Konstantin znani »Milanski edikt«, s katerim je postala krščanska vera v rimski državi — državna vera. Znano je, da Konstantin tega ni storil iz verskega prepričanja, ampak iz političnih namenov. Dne 8. novembra 312. je namreč zmagal Konstantin pri Milvijevem mostu nad svojim nasprotnikom Maksencijem in ker je krščanstvo takrat med nižjimi vrstami že skoraj popolnoma zmagalo, je Konstantin z ediktom hotel utrditi svojo vladno nad ono maso, ki je takrat odločevala. Čudno pa se bo marsikomu zdelo, da je bil Konstantin iz Niša.

Niš.

V prvem stoletju po Kr. so Rimljani zasedli naše kraje in so počasi širili svojo oblast na sever do Donave. Ob enem pa so šli tudi ob Savi navzdol in zasedli Balkan. Zasedli pa so že preje Dalmacijo, obmorske kraje ob Adriji, Grško in primorska mesta, ter tako od dveh strani prodirali proti važni točki, za katero se je od nekdaj bil svetovni boj — namreč Dardanele — ki pomenijo prehod iz Azije v Evropo. Tu je tudi pozneje cesar Konstantin sezidal ponosno novo mesto — novi Rim — sedanji Carigrad, ki je po njem dobil ime Konstantinopol (Konstantinovo mesto).

V tej dobi rimskega osvojevanja na Balkanu je bil Niš važno mesto. Glavne ceste, ki so vodile iz stare Mezije, Trakije in Dardanije — so se srečale v Nišu. Znamenita lega je bila kot nalašč, da je tu že v 2. stoletju po Kr. nastala velika obzidana rimska trdnjava. Od 2. stol. naprej je bil Niš v vseh rimskih vojnah važna točka. Tu se je tudi rodil Konstantin, ki je svojemu rodnemu mestu posvečal mnogo pozornosti. Pri Nišu je cesar Klavdij II. potolkel Gote in rešil Rim velike nevarnosti. Pozneje so mesto porušili Huni in uničili stavbe, ki jih je postavil Konstantin. Pozneje je cesar Justinijan mesto zopet dvignil, pa so ga porušili divji Avari. V 9. stol. je pal v roke bolgarskemu caru Simeonu. — 11. stol. pa so pridli do njega Mažari. — Iz mažarskih rok je prišel v roke Grkom, potem pa so ga zasedli leta

1185. Srbi. Tudi v vseh poznejših časih so se vojevali za Niš hudi boji. Tod skozi so šli prvi križarji na Palestino (l. 1096) pod vitezom Valterjem. Tu je Stefan Nemanja l. 1189. pozdravil drugo križarsko vojsko pod cesarjem Friderikom I. — Niš je postal važna srbska trdnjava. Po bitki na Kosovem polju, je postal turško mesto — ko pa je Srbija vstala, je postal Niš kmalu nje središče. V zadnji vojni je bil Niš najmočnejša srbska trdnjava, dobro utrjena in bogato napolnjena s strelivom. — Kakor se je čitalo, ima Niš postati srbska prestolnica — in tako bo to Konstantinovo mesto stolno mesto novega srbskega carstva.

Slavnosti.

Iz tega je razumljivo, da so imele slavnosti v Nišu še poseben pomen, ker so se vršile v rojstnem mestu Konstantinovem in so bile proslave zmagujočega krščanstva. Slavnosti so se vršile v dneih od 28. do 30. dec. oz. po novem od 10. do 13. jan. t. l. S to slavnostjo pa je bilo združenih še več manjših pa enako važnih dogodkov.

Dne 9. t. m. ob 6. zvečer so topovi s trdnjave zaznanili, da se slavnost začne. Drugi dan je bila svečanost v cerkvi. Cerkev v Nišu, ki je ena največjih na Balkanu, je bila tako polna, da mnogo ljudi ni dobilo prostora. Božje službe se je udeležil prestolonaslednik Aleksander in princ Pavle. Za njima so stali Pašič, minister prosvete, Jovanovič, ruski poslanik Hartvig, ruski konzul Cahotin i. dr.

Po božji službi so bili slavnostno odkrili dve plošči v cerkvi, ki nosita imena niških junakov, ki so padli v vojni leta 1912.

Na to je bil odkrit pri mostu reke Nišave lep spomenik na onem mestu, kjer sta bila ob času vstaje od Turkov obešana dva svečenika, vladika Melentij in več meščanov.

Mestni svet je imel slavnostno sejo, na kateri se je sklenilo, da se ena ulica v Nišu imenuje Konstantinova ulica.

Drugi dan je bil proslavljen spomin srbskih mučenikov pri Celekuli.

Isti dan je bilo slavnostno zborovanje društva sv. Jelene, ki ima namen skrbeti za sirote v vojni padlih junakov.

Tako je bil proslavljen Konstantinov jubilej oziroma jubilej krščanstva v Konstantinovem rodnem mestu — Nišu. Niš leži nekako v sredi med Rimom in Carigradom — med vzhodom in zapadom. Ni dvoma, da bo postalo to rodno mesto velikega rimskega cesarja, ki je vzrastle na ramah krščanskih rimskih legij, novo kulturno in bojno središče narodne slovanske sile na Balkanu. Tako se zgodovina ponavlja.

Slovenska zemlja.

IZ DIVAČE.

Ni dolgo kar smo poročali v »Dnevu«, da se bode jedlo meso ceneje. »Prerokovanje« se je tudi uresničilo. Minoli teden so pripeljal en voz volov z Ogrskega, ki so bili namenjeni za Pulj. Ker jih je bilo preveč v enem vozu naloženih, je bilo za blago nevarno. Utružena živina je legla na tla in drugi voli so jo pomendrali. Radi tega je poginilo 5 volov. Ko so v Divači to nesrečo opazili, so potegnili iz voza na pol poginjeno blago, ter ji takoj izpustili kri. Ko je drugi dan g. okrajni živnozdravnik dr. Prijevec styar raziskal, je dovolil, da se sme meso jesti, ker je bila živina zdrava. Marsikdo si ga je privoščil celo četrt, saj tu si ga je vendar lahko vsakdo zbral in tudi odrezal, kjer in kolikor ga je hotel. Bil je torej drugače postrežen kakor pri našem mesarju, kjer mora človek vzeti ali pustiti, kar mu da, ker je edini mesar v tej županiji, ki šteje nad 30 vasi.

Zato si prizadevamo veliko, da ustanovimo zadržno mesnico, ali zaman. Ljudje nočejo sami sebi dobro, dokler jih pamet ne sreča.

Torej tam je ležalo pet odrtih volov. Ko so ljudje zvedeli, da se dobi meso po ceni, celo zastoj, so drveli skupaj in kdor je preje prišel, ta je preje mlel. Župan iz Gorenj je bil ravno tisti dan v Divači. Ko je slišal o tem mesu, si je najel voz in ga naložil kakih 400 do 500 kg. Ko sem tja prišel, sem ga vprašal, kaj misli s tem mesom, mi je odgovoril in se celo bahal, češ, da peje »almožna« v Gorenje. Čudno se mi je zdelo in nehote sem ga dalje povpraševal. Izrazil se je celo, da si je neki kraški poslanec veliko prizadel za to »almožno«.

Tam pri postaji sem opazil celo množico ljudi, ki je to meso trgalo kakor lačni volkovi. Dva sta se celo sprla, češ, da zadnja odrezana četrt je onega, ki je rezal in ne onega, ki je pomagal držati.

Divjaškemu mesarju je to veliko škodovalo, ker nekateri so se z mesom preskrbeli celo za cel mesec, ostali pa, ki niso bili »almožne« deležni, so pa zgubili apetit, tako, da nima naš mesar sedaj nobenega »kšefta« in govori se, da je na škodi kakih 600 do 800 K. Nekateri se celo bojijo, da bi morali v mesnici plačevati to meso po 1.88 K in raditega ne gredo ponj. Drugi dan se je raznesla po Divači vest, da so djali mesarja v sv. olje, ker je od žalosti pal v nezavest, ker drugi dan ga ni prodal niti 5 kg.

Tam sem stal delj časa in natančno opazoval, kar pride neka dolga žena. Ta spada tudi v prvo kategorijo vseh lakomnežev. Mislila si

je: meso po ceni — zastoj, zakaj bi si ga nebi tudi jaz privoščila. Z dolgimi koraki je kmalu prkoračila do doma in poslala neko osebo, ki stanuje v njeni hiši oziroma v luži njene moža. Ta ga je kar dve četrti odnesel. Ej prijatelj, jaz dobro vem, kam je to meso šlo. Iz tega mesa se je delal guljaš.

Naj že bo, če se takšna »almožna« razdeli med reveže, ne pa da gre v —

Neki prodajalničar se mi je celo hvalil, da je napravil dober kšeft z gnilo čebulo. Pravil je, da so prišli iz Gorenj eni po 5 kg, eni celo po 10 kilogramov čebule. Govori se, da so po Divači in po Gorenjah tisto vso noč pekli in cvrli meso. Iz Gorenj je prihajal jako prijeten duh po guljažu. Nekateri so se celo hvalili, da v življenju niso še tako dobro živeli. Meso je bilo sito staro in mlado. Vse stare klepetulje so bile celo noč po konci.

En kapitalist iz Divače, ki ima gostilno in premoženje eno izmed najboljših v Divači, v hlevu ima kakih 20 glav goveje živine in kakih 80 tisoč kapitala naloženega v hranilnicah, se je celo izrazil, da on bi vse meso vzel, ga posolil in posušil, ter delal iz njega guljaže ob sejmih, ker mu pa domače ženske ne dovolijo, ga mora pustiti. Ta bogatin je tudi v zvezi s tistimi magnati, ki so trosili fižol po Gorici.

Ta je od daleč izza zida gledal in čakal prilike, da odidejo ljudje od odrtih volov, ter da se bo on polastil te mrhovine in spravil lepo vse v denar, pa se mu ni posrečilo, ker v dveh urah je bila »almožna« razdeljena in tudi že pečena.

Prav pošten delež si je privoščil tudi neki čevljar Mahorčič iz Divače, ta ga je odpeljal v samokolnici kar pol vola, in 5 odsekanih nog na katerih je bila še koža, parklji in blato vse skupaj. To bo gotovo prihranil za praznike, da bo kupal župo. — Dober tek vsem skupaj!

Štajersko.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo dne 25. prosinca 1914 ob polu 8. uri zvečer se vprizori narodna igra »Legionarji«, katero je spisal g. Fr. Govekar. Ta igra se je pred leti že predstavila na našem odru in celo ponavljala ter je bila gledališka dvorana vsikdar nabito polna. Ker je mnogo pevskih točk pri tej igri, se morajo pevci in pevke že sedaj vaditi, da bodo mogli izvrstno izvršiti svojo nalogo. Petje bo spremljal orkester glasbenega društva. Slovenci iz Maribora in okolice, ki ste vedno zahtevali narod. igre, pridite v polnem številu k tej predstavi, ki bo vam nudila dovolj zabave. Po predstavi se vrši ples v veliki dvorani. Odbor.

Znamenje sedanjega časa

ŠVARC ali vse je ČRNO!

na Kranjskem. (Naši grbi.)

Afera Wastian. Kot zve graški »Arbeiterwille« od merodajne strani, delajo vsi v poštev prihajajoči krogi na to, da sem čimpreje doseže izročitev Wastian sodišču, t. pr. da se mu vzame poslanska imuniteta. Značilno o duhu, ki vlada danes v »Nationalverbandu« proti Wastianu med njegovimi političnimi nedkanjmi somišljeniki in ožjimi tovariši, so bile besede, ki so te dni padle ob priliki nekega glasovanja, ko je bilo klicano Wastianovo ime. Eden nationalverbandovec je po poročilu »Arbeiterwille« škodoželjno zaklical: »Ni ga in tudi več ne bo.« Gotovo bi se za Wastiana še danes naravnost besno zavzemal ves »Nationalverband«, če bi bil Wastian ostal v nadaljnem njegov pripadnik kot svoječasno, pred razkolom!

O deželnem zboru in njege delazmožnosti sodijo gotovi krogi zelo pesimistično. Zlasti se oglašajo dvomi, da bi prišlo še ta mesec do zasedanja. Pogajanja med nemško večino in slovensko-klerikalno manjšino počasi napredujejo, da, večših sploh počivajo. Slovenske klerikalne zadeve se nam ne zde ravno napadne.

Dunaj, Ptuj, Ornik. Mestna občina stolnega mesta dunajskega je tudi letos dovolila mestni občini ptujski za vzdrževanje »Töchterneima« podporo 5000 K. Znani ptujski župan Ornik se je v zalvalnem pismu na dunajskega župana pokazal zopet velegermana. Zahvalno pismo se kar cedi pristno germanskih fraz o »deutsche Wacht an der Drau«, »ogroženem nemštvu«, »spoznavanju pomena Ptujja za Nemce in nemštvu«, o »treu Deutsch« in drugih tem enakih frazah. Seveda, veliki ptujski Ornik

s slavo. Kot šestnajstletnega mladenciča so ga bili postavili na čelo kraljevskih armad. Dobil je bitke pri Žarnaku in Monkonturju, potolkel Kolinjia, posekal lastnoročno Bog ve koliko krivoverceve. Gotovo je bilo, da jih poseče še več. Z eno besedo, bil je nada ljudstva in vere. Res so se oglašali tu pa tam zli jeziki in trdili, da je vodil te pohode v resnici maršal de Tavan, vojvoda Anžovinski pa le po imenu. Tist neverni Tomaži — ima jih vsaka doba, da glojejo slavo velikih ljudi — so zagotavljali, da zna brat Karla IX. samo vezti in biti žogo: to da mu je najljubši posej, in kar se tiče armade, da zna voditi samo armdo svojih gizdalinov in priliznjencev, ki so ga spremljali povsod, napudrani. parfumirani in oblečeni z nespodobnim sijajem. Ali to so bile zgolj ljubosumne govore. Pariški narod, ki je velik poznavalec in se ne moti nikoli, je živo pozdravljval vojvoda Anžovinskega ob njegovih parkratnih zmagoslavnih vzhodih v Pariz, ko se mu je pokazal v velikolepem kostumu od safina, sedeč na belem konju, ki je poskakoval in kljukonožil. Naposled bi bil že sam belec s svojimi kljukami zadoščal v pojasnjenju ljudskega navdušenja, ki je bilo sila nevšečno Karlu IX.

Bodi kakorkoli, vojvoda Anžovinski je bil popularen. (Dalje.)

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine. (Dalje.)

»Če hočete, da bodi takoj, naj se zgodi vaša volja. Samo — pri Pilatu kaj bi rekel moj gospod oče, ako bi me videl tu! Gotovo bi me okregal! Ah, gospod, srce me boli, da mu moram biti nepokoren, s tem, da preklunjam vašo velepostavno kožo!«

Zdaj je zatulil Možiron in odskočil; roka mu je omahnula in izpustila meč.

Kelus se je zapodil nad viteza. »Stoj!« je velel zapovedujoči glas vojvoda Anžovinskega. »Odnehaj, Kelus!«

Vojvoda je odrnil Kelusa s krepko roko in stopil neoborožen k Pardajanu, ki je povsili rapir in ga uprl z ostjo v konec svojega škornja.

»Gospod,« je dejal vojvoda Anžovinski, »smatram vas za vrlega plemiča.«

Pardajan se je poklonil do tal, ne da bi izpustil nasprotnike, zbrane za vojvodovim hrbtom, le za trenotek iz svojega pogleda.

»Govorili ste pravkar besede, ki bi jih obžalovali grenko, da veste, s kom imate opravka.«

»Gospod,« je odgovoril Pardajan, »vaša vljudnost dela, da jih obžalujem že zdaj. Bodi si početje plemiča še tako nisko in nevredno, ako ga psuješ z lakajem, greš vse eno nekoliko predaleč. Prosim vas oproščenja in obžalujem od srca.«

Fraza je bila tako dvomljiva in dvorezna, da je vojvoda prebledel od sramu. Toda sklenil jo je pogoltniti in se zadovoljiti z opravičbo, ki je pomenila zgolj novo žalitev.

»Sprejemem vaše oproščenje,« je dejal nosljaje, kar je delal vselej, kadar si je hotel dati več veličastvenosti, nego je je imel v resnici. »In po tem lojalnem pojasnilu vam moram povedati, da imam posla v tej hiši!«

»Ah! Ah! Zakaj pa niste povedali takoj!... Posla! Hudiča! Vi imate posla tu?«

»Ljubavnega, gospod!«

»Glejte, glejte! Kdo bi si bil mislil!«

»Torej nam pustite prosto pot?«

»Ne!« je rekel Pardajan mirno. »Ah, čuvajte se, gospod! Pravijo da je potrpežljivost kralja kratka. Potrpežljivost njegovega kralja pa je še krajša, to vam moram povedati!«

Tako govoreč je izkušal vojvoda Anžovinski vzravhati svoj stas, zakaj bil je dokaj majhen in je segel Pardajanu jedva do ramen. Vitez se je naredil, kakor da ni slišal Henrika Anžovinskega, ko je povedal svoje ime. In s tistim nedolžnim obrazom, ki mu je služil za krinko v vseh resnih okolnostih, je odgovoril:

»Gospod, v imenu novopečene-ga prijateljstva, s katerim ste me izvolili počastiti, vas prosim, da ne silite vame; vi ne veste, kako mi je težko, poslušati vaše govorjenje...«

Položaj Henrika Anžovinskega je prihajal smešen, to je — strašen. Prebledel je od gneva, zdrznil se srdito in dvignil roko.

Toda še tisti hip je začutil na grlu konico Pardajanova meča. Trojica plemičev je kriknila, pograbila vojvoda in ga potegnila siloma nazaj.

»Naskočimo!« je dejal Kelus.

»Ne!« je velel vojvoda, ki se je tresel od srda. »Preložimo partijo, gospodje. Možiron je nezmožen za boj. Morever ne vidi več dobro, a jaz se že zaradi sposobnosti ne morem pretepati s tem rokovnjačem. Spravi meč, Kelus! Spravi meč. Prijatelj; vrnemo se v večjem številu.«

Obrnil se je k Pardajanu, ki je stal še vedno z mečem v nastopu, z levico naslonjen na vrata, nepremično in nemo:

»Do svidenja, gospod. Slišali boste še o meni.«

»Upanj, da kaj lepega, gospod!« je odgovoril vitez.

Trenotno nato je izginila drhal. Dobro uro je stal Pardajan na svojem mestu z mečem v roki in prisluškal na vse strani.

Čakal je, kdaj se vrnejo napadalcji z ojačenjem.

mora vsaj s tako pisarja prepviti nezasišane skandale, ki se gode baš sedaj v Ptuj v njegovem neposrednem področju, med njegovimi ljubljenci.

Ptuj. (Skandal »Amstvorstana Gürtlerja.) Ptujsko in mariborsko okrajno sodišče se je in se bavi z zelo defikatno-skandalozno afero ptujskih nemčurjev. Dne 21. julija 1913 je nahrnil ptujski stražmojster policije, nekoga Hutterja — baje brez povoda in zgolj le iz političnega sovražstva — da naj da mir. Bil je to policaj Zeutrih. Ker je Hutter protestiral, ga je Zeutrih kazensko ovadil radi žaljenja uradne osebe, vsled česar je bil Hutter obsojen na 30 K globe, proti čemur je rekuriral in navedel v rekurzu, da je to postopanje proti njemu tim krivičnejše, ker se svoječasno ni kaznovalo »Amstvorstana Gürtlerja, ko je le ta zlorabljal svojo uradno moč v to, da je v ptujski javni hiši nesramno in nasilno ozmerjal tamošnja dekleta in posebno hiše. V rekurzu je dejal, da na take poizvedbe, kot je Ornikov »Wisch« ni ničesar dati. Radi tega tožijo sedaj Hutterja — Ornik, Zeutrih, a v prvi vrsti Gürtler. Proti slednjima je nastopil Hutter do kaz resnice, dočim je izjavo o Ornikovem »Wisch« takoj preklical in obžaloval. Pri obravnavah v Ptuj je Hutter zadobil vtis, da ondotno sodišče ni brez upliva od zunaj in prosil dež. nadsod. za delegiranje drugega sodišča. Nadsodišče je določilo Maribor. Gürtlerjev tozadevni priziv na kasacijski dvor, je bil zavrnjen. Dne 10. t. m. je bila v Mariboru obravnavana, ki so jo pa morali preložit, ker Gürtler zahteva zaslišanje več priče (dvoje prostitutk, posestnico javne hiše, enega ptujskih sodnikov itd.) med drugimi tudi prof. dr. Hofferja, ki mu je — sekundiral v noči dne 28. februarja pri razsajanju v ptujski javni hiši, kojega pa je želel Hutter — iz prijateljstva — pardonirati. — Da je Hutterjev dvom o nepristranosti ptujskega sodišča upravičen, dokazuje že prilizovanje župana Ornika dež. sod. svet. Dolešche in okr. sodniku dr. Mallyu, kojima obema je dal na čast njihovega imenovanja lani, prirediti bakljado in podoknico s pomočjo ptujške deške godbe. Obsežnejše poročilo priobčimo, kadar pride do nove obravnave.

Rimske toplice. (Nagla smrt.) Dne 9. t. m. je gnal posestnik Zabukovšek od Sv. Krištofa na sejem več glav živine. Nenadoma se mu splaš mlad vol in ga vrže s tako silo na zmirzljeno tla, da se je Zabukovšek zlomil tilnik in je obležal na mestu mrtev.

Trbovlje. (Povožen.) Prozni nadelavec Andrej Berglez je dne 6. t. m. delal na progi in preslišal prihod tovnega vlaka. Stroj ga je pograbil in raztrgal na drobne kosce, ki so sfrčali deloma po prožnih tleh, deloma pa se zadelali med dele stroja. Krivda baje zadene strojevodjo, ki ni dal potrebnega znamenja, dasi je videl Bergleza že dolgo popreje, ko je delal.

Brežice. (Požar.) Dne 8. t. m. je pričelo goret v opekarni župana Faleshina. Požar se je kljub napornemu poskusu gašenja po bliskoma razširil in uničil vse. Pravijo, da je bilo podtaknjeno. Storitca še nimajo. Skode je 60.000 K, zavarovalnine pa komaj okrog 30.000 K.

Zidamost. (K požaru.) Skodo, nastalo po požaru, cenijo na 500.000 kron. Baje jo zavarovalnina krije docela. Na zimo je vrhu vsega še vseh 300 delavcev brez zaslužka in vojnoma tudi brez sredstev. Čim dalje tim bolj postaja verojetna vest, da se je užgalo olje in zanetilo požar.

Lor. Ložnica pri Laškem trgu. (Dobrosrčnost.) Na silvestrov večer je prišel k posestniku Franu Lešniku nek vandrovec in prosil prenočišča. Dasi ni imel pri sebi nikakih izkaznic ga je Lešnik iz milosrčnosti vsled hudega mraza vendar le obdržal pri sebi. Ko je hotel drugo jutro buditi neznanca, je bil ta že čez hrabe in doline ž njim pa tudi 160 K denarja. Pravijo, da se je obrnil proti Koroški, koder so ga videli v Lahodski dolini. Piše se Blaustejner in je doma iz Kalobija pri Celju, 20 let star, bolj majhen, slok, ozkoličen, ima si voprogasto suknjo, črne hlače, črn klobuk in črn trak.

Maribor. (Razno.) Umrl je lesotrtar Jos. Jutras, star 39 let. — Cesar je odlikoval c. kr. okr. orožniškega stražmojstra Hahnea s srebrnim zaslužnim križcem s krono. — Mag. pharm. K. Wolf, posestnik lekarnice »K črnemu orlu«, je kupil lekarno »K zamorec« na Glavnem trgu! — Policija je prišla 1882. rojenega, v Novo vas pristojnega šoferja Pavla Jurčiča in ga izročila sodišču. Zasedlovo ga je okr. sodišče v Feldbachu radi tatvine. — Iz neke gostilne domu grede, sta se sprla nek domobranec in nek toničar, pri čemur je toničar dobil sunek z baljonom v gornje bedro. Prerezana je odtočnica. Tovariš ranjenega je toliko pameten,

da mu je podvezal nogo in ustavljal uhajanje krvi, drugače bi bil ranjeni izkrvavel.

Dnevni pregled.

Črka — ki stane 109 K in 40 vin. Ob koncu leta smo našli različne »prijatelje« »Dneva«, ki so v svojem sovražstvu do nas šli tako daleč, da so nas konfiscirali — za eno samo besedo. V vrsti onih »prijateljev« smo pozabili našeti še nekatere. Zgodilo se je namreč — kakor smo že poročali — da je bil »Dan« zaradi ene same črke obsojen. Za to črko je računal liberalni advokat dr. Tekavčič nič manj in nič več kot 109 K in 40 vin. Ker se pri nas g. sodniki niso mogli povspeti tako visoko, da bi bili vpoštevali tehnično stran moderne tiska, ki tiskovne napake (ona črka je bila namreč tiskovna napaka) smo se pritožili na višjo inštanco. Dajemo to samo slovenskemu svetu na znanje, da lahko o tem premišlja in da temu primerno vpošteva vrednost lista, ki je obsojen zaradi ene črke in kateremu liberalni advokat to črko zaračuna na 109 kron in 40 vinarjev. Gotovo edini slučaj v celi Avstriji, ki je pa mogoče samo — na Kranjskem.

Po epopeji — opereta. Pod tem naslovom prinaša graška Tagespost zelo primeren članek — o balkanskih dogodkih. Bili so časi, ko je Tagespost z drugimi nemškimi listi vred šla preko dna in strn z Berchtoldom — za avtonomno Albanijo. Toda kakor mnogi drugi (razven Berchtolda) se je tudi »Tagespost« izpreobrnila. Sedaj priznava javno, da je Albanija nepotrebna težava za nas — da pa je Berchtold zavozil, in da so albanske razmere snov za opereto. Po veliki zmagovalni pesmi, ki so jo peli topovi na Balkanu leta 1912, je po diplomatski neumnosti nastala Albanija, ki bo po svojih razmerah in dogodkih postala svetovno znana in z njo vsi oni, ki se z njo ukvarjajo. To priznanje nemškega lista je gotovo mnogo vredno. Ko smo mi pred enim letom isto pisali — smo bili konfiscirani. Tako končno zmaga prava stvar — in tisti, ki so mislili, da si ustvarjajo svetovno slavo — stoji danes pred svetom osramočeni.

Vlada nasilja. Pred par tedni izvoljeno sobranje je razpuščeno. Čisto po Ferdinandovski. Če vlada ni prvič dobila pri volitvah večine, ni izvajala posledic in ni odstopila, ampak razpustila je sobranje, ki ni hotelo biti pokorno vsakemu migu tujca na prestolu. Vlada si misli: vaše nasilje pri prvih volitvah je bilo premajhno — vporabiti moramo več nasilja, da zmagamo in dobimo večino, ki bo odobravala še dalje naše lumparije. To je tista politika, ki je povzročila drugo balkansko vojno. Kdaj se bo vendar narod spametoval?

Princu Wiedu gre za kožo. Princ Wied, zaznamovan knez albanski, pride v Albanijo s sledečim spremstvom: njegovo ladjo bodo spremljale tri avstrijske vojne ladje, dve nemški in dve laški. Pet vojnih ladij — enega človeka. Albanci pa nič kaj ne marajo za Prusa in delajo vse mogoče načrte, da mu izpodnesejo prestol. Avstro-Ogrska in Italija sta Albance »scrkljali« z avtonomijo v taktini preži, da se hočejo sedaj pestovati proti vsem jerobom, t. j. proti volji vse Evrope.

Preveč si domišljuje Prochazkov naslednik v Prizrenu. V tem mestu, ki je postalo znamenito radi še znamenitejšega konzula Prochazke, obstoja nekaka zasebna katoliška ljudska šola in ko je prišel srbski šolski nadzornik v Prizren, si je hotel ogledati tudi to šolo, kar ni samo njegova pravica, temveč tudi uradna dolžnost. To pa ni bilo prav avstrijskemu konzulu — gotovo se v šoli poučujejo reči, ki po srbskih zakonih niso dovoljene in je hotel kratkoma zabraniti nadzorovanje šole po funkcionarju srbske naučne uprave. Ta je pa lepa: srbska naučna uprava ne bi imela pravice nadzorovati šol na srbskem ozemlju. Tako se pa Srbija ne mara ponižati in je vložila pri dunajskem zunanjem uradu čisto resen protest, katerega rezultat bo — o tem ni nobenega dvoma — ta, da bodo srbski šolski nadzorniki nadzorovali katoliško šolo v Prizrenu, četudi jo vzdržuje — v kako korist, to naj sam bog ve — Avstrija in ako se v šoli ne bo poučevalo po predpisih srbske naučne uprave, bo srbska vlada šolo tudi zaprla, čimur bi zelo ustregla avstrijskim davkoplačevalcem.

Vsekakor zelo razveseljiv pojav v našem narodnem življu je izredno živahno delovanje naših dramatičnih društev in odsekov, oziroma čitalnic v letošnji zimski seziji. Zdi se, da umevajo pridobiti med narodom vedno več umevanja in zmisla za dramatično umetnost. Tekom svojega obstanka so si vzgojila tudi prav dober diletantski naraščaj. Tako je prav, v tem zmislu dalje po začrtani

poti. — Za, pa je treba poudariti na drugi strani, da gg. režiserji nimajo vedno srečne roke pri izbiranju primernih dramatskih del in se ozirajo preveč na želje publike ter pozabljajo, da je glavna stvar vsekakor, jo vzgojevati in ji širiti obzorje. Bojazen, da bi okusu publike kakšna boljša stvar ne prišla in ne bi bila razumevana, se mi zdi neutemeljena. Toda s tem seveda še ni rečeno, da bi morali takoj začeti z dramami, razvijajočimi ljudstvu nejasne probleme in ideje. Ne, nego lepo stopnjema dalje! Z narodnimi igrami ste začeli, stopite korak dalje! Glavna vrlina dobro proizvajane igre je baš v tem, da vpliva nezavedno na čustvo in intelekt gledalcev! Kot pomenjana vredne oder bi imenoval jeseniškega, ki se je povzpela na precejšnjo višino, kolikor je razvideti iz raznih kritik v dnevnih listih. Svetovati bi bilo, da tudi diletantski odri kolikor mogoče se ogibljuje malo vrednih burk in igračkov, ki vzbude interes občinstva le vsled plitvih »vicev« in cirkuških nastopov.

Knjige »Socialne Matice« v Gorici. Kljub temu, da živimo v časih, ko govori vse o socialnih in naravoslovskih stvareh, pogrešamo ravno mi Slovenci na teh poljih tudi najpoljudnejših osnovnih spisov. Zato je nad vse hvalevredno, da je posegla »Socialna Matica« v to vrzel in nam takoj v prvem letu naklonila spise socialno-politične in naravoslovske vsebine. — Znani praški znanstvenik dr. Ivan Žmavc razpravlja na poljuden način o »Ozdravljenju socialnega življenja z uporabo prirodoslovja«. Delo vsebuje vse polno lepih misli in bo gotovo povsodi dobro došlo. Vsi, ki se bavijo s socializmom in njegovim vplivom na gospodarstvo, bodo z veseljem čitali široko zasnovano dr. Slančeve »Zadruge«. O aktualnem »Delavskem zavarovanju proti nezgodam« nam poroča dr. Vekoslav Kisovec. Vsak politik bi moral prebrati to važno delo. — Serijo naravoslovskih spisov začneja dr. Boris Zarnik s svojo temeljito pisano knjigo »O bistvu življenja«. Ime pisatelja priporoča knjigo zadostno. Prof. Seidl nadaljuje z raziskavanjem slovenske domovine in nam poklanja to pot »Geološke izprehode po goriški okolici«, plod vestnega in intenzivnega znanstvenega dela. Dr. K. Ozvaldova »Srednješolska vzgoja« obravnava posebno za nas Slovence velevažen predmet in to na način, da pridobi prijatelje povsodi. Knjige »Socialne Matice« so za nas pridobive in zato jih priporočamo vsem najtopleje.

Poroka. Danes se je poročil gospod dr. Fran Trampuž, odvetniški kandidat v Novem mestu z gospodičnjo Žnidaršičevo iz Matenje vasi. Naše iskrene čestitke!

Narodna Čitalnica v Novem mestu ima svoj izredni občni zbor dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Na dnevnem redu je dopolnilna volitev društvenega predstojništva.

»Dol. pevsko društvo v Novem mestu« naznanja, da se vrši njegov redni občni zbor 23. t. m. v prostorih Narodnega doma ob 8. uri zvečer z občajnim vspeedom. V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje pri vsakem številu članov.

Nekaj zatajujejo. »Grozen čin slaboumnega«. Pod tem naslovom so listi lanskega leta okoli 20. januarja prinesli sledeče poročilo: V nedeljo, dne 19. januarja je ustrelil neki slaboumen korporal 18. inf. polka v vojašnici v Nevesinjah v Hercegovini troje svoje tovariše; tri je težko poškodoval. Ko se mu je vojaško postavilo v bran, je ustrelil še enega vojak. Ker so drugi vojaki streljali vanj, so slednjic tudi njega ustrelili. Tako je pravilo uradno poročilo lanske leto. — Sedaj po enem letu pa prihaja uradni list z »odkritji«. »Wiener allg. Zeit.« organ zunanjih dunajskih uradov. Silno sumljivo in čudno je, da list prihaja s svojimi »odkritji« šele sedaj po enem letu. List piše: Preiskava o krvoprelitju v Nevesinji je zbudilo v oficirskih krogih in v javnosti (!) največjo pozornost. Korporal Jaroslav Teichmann (pred par dnevi je pa isti list pisal, da je bil to korporal Jaroslav Radek) od 18. inf. polka je povzročil to krvoprelitje. Med rezervisti tega polka, ki je bilo za časa balkanske krize mobilizirano, je prišlo že med transportom v Nevesinje k velikim izgredom. Cela vrsta vojakov je bila obsojena in še sedaj sedi v ječi. K temu protipostavnemu činu so bili rezervisti zapeljani od brezvestnih agitatorjev. (Imen teh »agitatorjev« list ne navaja in zbuja se nam domneva, da so bili to najeti agenti provokaterji!) Korporal Teichmann je bil sam eden od teh brezvestnih agitatorjev. Brezdvomno je Teichmann v zvezi z drugimi (s kom!?) državni nevarnimi življenjskimi atentati na državno moč (jel, jel) in pripravljaj zaroto, ki je bila preprečena le vsled njegove pijanosti. (Pijanost je preprečila državni nevarno zaroto. Ni slaba misel, to-le)

Dne 19. januarja m. l. je imel Teichmann službo. Njegova stotinja je bila nameščena v ljudski šoli. Vojaški zdravnik je ta dan obiskal stotnjo. Obnašanje Teichmannovo se mu je zdelo sumljivo in naznanil ga je stotniku pl. Treu. Stotnik je dal korporala odstaviti iz službe. (Čudno ulogo ima tu zdravnik. Od kdaj pa vojaški zdravnik zarote — če je bil Teichmann bolan — kar res more zdravnik spoznati, tedaj pa radi boleznih ni potreba delati tega, kar se je sedaj zgodilo.) Korporalu se je vsled zamenjarjenja službene dolžnosti naložila nekoliko mesečna ječa. (Zopet čudno! Uganka, ki jo list ni objasnjal, je: zakaj je bil takoj obsojen na več mesecev in to brez vojaškega sodišča. Kaj je storil in kaj je tisti zdravnik na njem spoznal. Radi tega, če kdo v vojaški službi zblazni, se mu vendar ne more prisoditi večmesečna ječa, češ, da je zanemaril svojo dolžnost.) Oficijelni organ nadaljuje s temi nesmisli. Ko je pa Teichmann spoznal, da je njegov plan vojaškega upora vsled ječe preprečen, je skočil v prostore, kjer so bile puške in je začel krvoprelitje. (Kdo mu je dal čas? Kako je spoznal, da pride v ječo? Žurnalisti pri uradnih organih so silno pitijiski.) Na mestu so ostali mrtvi: korporal Singmann, in infanterist Kolnik, Stepan. Hanel je bil težko ranjen, Hvalič je lahko ranjen, istotako Jaroš. Vsi ti so hoteli priti do Teichmann ali bili so ubiti ali ranjeni. Šele, ko se je šola zažgala in velik del doma bil z dinamičnimi patronami razdejana, se je posrečilo Teichmannu prisiliti, da se je umaknil v drugo sobo, kjer ga je od zunaj napadajoča vojska ustrelila. Pri tem obleganju je bilo izstreljenih 5300 patron. Truplo so zakopali v kot pokopališča. (Bav vseeno izginil.) »Češko Slovo« pristavlja: Hvala bogu, da je že leto 13 za nami. Šele vsled senzacionalnega razkritja »W. Allg. Zeitg.« vidijo prestrašeni narodi, kaj nam je v tem letu vse grozilo: Ne le vojska s Črno goro, Srbijo in Rusijo, temveč tudi državljanska vojska z enim korporalom v Nevesinji. Groza!

Levo nogo si je zlomil. 26letni posestnikov sin Jerman Anton iz Tisja pri Litiji si je te dni zlomil na cesti levo nogo.

Zblazneli popotnik. Na kolodvoru v Beljaku je prišla policija starega moža, ki je bil namenjen v Ameriko in se je v Inomosta skesal in se vrnil. Med vožnjo iz Inomosta je mož zblaznel. V železniškem vozu je butal z glavo ob stevo in poskusil parkrat skočiti skozi okno. Odpeljali so ga v beljaško bolnišnico, kjer so dognali, da je mož 26 let star, mizar Anton Vučkovič, doma iz Vukovarja. Pri njem so našli 233 K denarja in vojni listek iz Inomosta v Zagreb. Vukovič je nekaj ur po prihodu v bolnišnico umrl. Komisija je dognala, da je umrl mož vsled poškodb, ki jih je dobil med vožnjo iz Inomosta v Beljak.

80.000 kron poneveril in pobegnil. Postajenačelnik v Pečiničinu pri Stanislavovu na Gališkem Krasnjavski je dne 12. t. m. izginil, potem ko je dobil dvodnevni dopust. Preiskava je dognala, da manjka v blagajni dotične postaje 80.000 kron. Predno je Krasnjavski izginil, je šel v Kolo-meo, kjer je dvignil v zadevah postaje Pečiničin 25.000 kron, ki jih je tudi vzel s seboj. Policija ga zasleduje.

Denarja je manjkalo menda knezu Hohenzollern, ker je te dni prodal najlepšo sliko svoje galerije »Madona« od Correggia, v Ameriko. Omenjena »Madona« je delo iz mojstrove mladosti.

Nepravilni roparji. Ko sta prišla dne 11. t. m. grof Lonoy in baron Villa-Foule v Genova, ju je tamošnja policija takoj aretirala, ker je bila trdeno prepričana, da sta omenjena plemenitnika železniška roparja. Sedaj so ju izpustili. Eno noč pa sta morala vseeno ležati na pričiglah.

Vulkani bruhajo. Kako se iz Tokija na Japonskem poroča, je začel na otoku Sakura Shimmachi tamošnji vulkan močno delovati. Vsled tega je mesto Kagoshima in bližnje vasi v ognju.

Proces proti zastupitelju Hopfu. Dne 12. t. m. se je pričel v Frankobrodu za pet dni določen proces proti Karlu Hopfu, ki je obdoložen, da je zastupil svojega očeta, svojega nezakonskega sina Richerja, svojega hčer Elzo in svojo prvo ženo Jozefo, ter hotel zastupiti svojo drugo ženo, svojo mater in svojo tretjo ženo, od katere je bil ločen. Pri njem so našli vsakovrstne kemikalije in bacile. Pravi, da ni kriv. Priznava, da je dal svoji ženi arzenik in bacile legarja, da pa je bil duševno popolnoma polomljen. Za očeta pravi, da je pil affenbachsko vodo, ki vsebuje arzenik. Sin je umrl — pravi — naravne smrti, in le truplo je prepravil z arzenikom zoper gnulob. Njegova žena da je jemala arzenik zaradi lepote. Druga žena je bila tuberkulozna; arzenik je jemala

ko je bila v drugem stanu. Prva žena je bila zavarovana za 20.000, druga za 30.000 mark.

Železniška nesreča. Pri Eschene v Belgiji je oseben vlak trčil s tovornim vozom. Strojvodjo in dva potnika je ubilo; dva potnika sta smrtno, 10 jih je lažje poškodovanih.

Snežni meteži in plazovi. Od vseh strani prihajajo poročila o velikih snežnih zametih in plazovih. Kakor se iz Bregence poroča, je dne 12. t. m. v motafonski dolini plaz zasul in ubil tri delavce; eden se je sam rešil, dva so morali izkopati. Bila sta brez zavesti.

Velika nesreča vsled nepredvidnosti. Kakor se iz Prage poroča, je v Starem Behateku, kjer je vojaško strelišče, našel neki deček granato, ki jo je nesel k nekemu kovaču. Ta je dal granato v vijak, vsled česar je eksplodirala in raztrgala Kovačevega sina na kosce.

Volkovi požrli osem ljudi. Te dni so volkovi blizu Grodna na Ruskent požrli osem ljudi — izletnikov.

Aretiran ženit. Te dni so izročili kazenskemu sodišču v Pragi v preiskovalni zapor 40letnega ključavniciškega pomočnika Avguština Rautscha, ki je obljubljal hčerki posestnika Jozefa Passauerja iz Matlika pri Domousnicah zakon, čeprav je bil že oženjen, kakor je poizvedelo orožništvo. Rautsch je izvalil od dekličinega očeta 220 K. Ko so Rautscha aretirali, je trdil, da ni izvršil nobene goljufije, ker je že vdovec. Na noben način pa se ni mogel spomniti, kje mu je žena umrla.

Grozno maščevanje mačke. V vasi Renich pri Hebu na Češkem se je pripetil te dni slučaj, ki je svarilec dokaz, kako nevarno je dražiti mačke. Žena obrtnika Marigerja je odšla za nekaj časa iz svojega stanovanja, kjer je pustila petletno hčerko in poldrugo leto starega fantička. V stanovanju je bila tudi velika, stara mačka, ki jo je petletna Maringerjeva hčerka malo prej pretepla s palico. Predno je mati odšla, je hčerki ukazala, naj pusti mačko pri miru. Komaj pa je Maringerjeva stopila iz hiše, je prišla mala Marinka lesen klince, ošpčila ga je in je z njim pritisnila mačkin rep. Posledica tega otroškega neumnega ravnanja je bila grozna: mačka je skočila dekletcu v obraz in ga je strašno razpraskala. Vsled obupnega krika hčerinega je prihletela mati domov in je od strahu omenela. Deklica je bila vsa krvava, oči je imela vse razprskane, nos, lice in grlo je mačka čisto raztrgala. Fantiček, ki je ležal v košu na tleh, je bil mrtev. Zadušil se je s krogeljico, ki mu je vsled strahu skočila v sapnik. V groznih bolečinah je deklica na zadoblenih ranah umrla.

Prašiček z dvema glavama. Svinja gostinčarja Jozefa Soukupa iz Bofitoyu na Moravskem je te dni vrgla prašička z dvema glavama. Glavi sta bili posebno skupaj zrastle in popolnoma razviti. Vsaka je imela posebej eno zunanje uho, dočim sta zrastle notranji ušesi skupaj. Prašiček je bil živ sedem ur.

Samomor vsled ljubosumnosti. V vasi Rödlingu se je pripetil te dni razburljiv slučaj. Posestnik J. Vollberger, ki je imel na sumu svojjo soprogo, da ima razmerje z njegovim hlapcem, jo je zelo nevarno zabodel z nožem, nakar se je obesil.

V navalu blaznosti si je hotel sežgati nogo. Čevljar Inocencij Pavlat iz Hrudima, ki se ga večkrat polasti blaznost, je te dni dopolne prihletil iz svojega stanovanja na ulico in je delal neumnosti. Policijski stražmojster ga je nato odpeljal zopet domov. Ko se je Pavlat pomiril, so ga položili v posteljo. Komaj pa so ga pustili samega, je Pavlat zakuril v peč in je vtaknil vanjo obe nogi. Zado bil je težke opeklane. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

Dvojno presenečenje. Prijetno in neprijetno presenečenje je doživel te dni neki italijanski kmet iz vasi Palu. V tajnem skrivališču svojega stanovanja je našel zavitek bankovcev, vrednih 36.000 kron. Ves srecen, da je našel dolgoletne prihranke svojega očeta, se je peljal v Trident, kjer je na svoje veliko, toda to pot neprijetno presenečenje izvedel, da je najdba brez cene, ker so bankovci že davno izven prometa in imajo le zgodovinsko vrednost.

Velikansko neurje pri Baltiškem morju. Kakor poroča »Lok. Anz.« Te dni je napravila velikanska nevihta ogromno škodo na obrežju Baltiškega morja. Kopališče Krenz je popolnoma uničeno. Cela cesta ob morju je raztrgana in tudi »Kopališčna promenada« je razrušena. Iz Gdanskega se tudi poroča, da sta bili kopališči »Soboty«, kjer imata prestolonaslednik viljo in kopališče na polotoku Hele skoro odplavljeni. Besneči tok morskih valov je prodril na šestih mestih suho zemljo, tako da je nastala s polotoka cela vrsta majhnih otočic. Pri tem je utonilo približno dvajset oseb. Skoda se ceni na več milijonov kron. Posebni vlaki so se odposlali z rešilnim moštvom v nevarne kraje.

Starši prodali lastnega otroka. V Valenciji na Španskem sta prodala zakonska Martinez svojega devetletnega sinčka nekemu Amerikancu, Paulinu po imenu za 30.000 peset. Ta grozna kupčija je prišla na dan, ko se je deček branil in pristanu stopiti na ladjo z Amerikancem. Ker je fant jokal, se je začela zanimati zanj policija, ki je tuja aretirala. Slučaj, ki je vzbudil v Valenciji veliko senzacijo, je predmet sodne preiskave.

Požar španskega gledališča. Kakor se iz Madrida poroča, je uničil požar te dni gledališče v Amposi, eno izmed najlepših gledališč na deželi. Ogenj je izbruhnil na doslej neznan način na odru. K sreči ni nastala panika. Nič ne bil ranjen. Ogenj se je hitro razširil in ko je poslednji gledalec stopil iz hiše, so se pokazali plameni v oknih poslopja. Skupna škoda znaša dva milijona kron.

Sin ubil mater. V vasi Berzete na Slovaškem je ubil Stefan Lassen s sekuro svojo mater. Po tem groznem dejanju je Lassen naslonil sekuro na materino truplo, in je izginil. Orožništvo ga pridno zasleduje.

Požar v Terezijanski akademiji. Dne 14. t. m. ob 4. uri zjutraj je začelo goreti v Terezijanski akademiji v Dunajskem Novem mestu. Ogenj je uničil le telovadnico, zakaj požarni brambi in gasilcem se je posrečilo ogenj omejit in rešiti ostalo poslopje.

Ljubljana.

— Naša humoristična priloga bo imela sicer čudno ime »Bodeča Neža« — toda špikala in bodla bo — svojemu imenu primerno. Izide že v nedeljo z lepimi slikami in z mnogimi dvopi. Opozorjamo g. trafikante, če žele za nedeljo več »Dnevca«. »Dan« s prilogo bo stal 10 vin.

— Srečna učiteljska tiskarna. »Slovenec« pravi, da ima Učit. tiskarna že debelega pol milijona dolga! Kako srečna je pač Učit. tiskarna, da ima v teh žalostnih časih toliko kredita! Koliko ga pa ima Katoliška tiskarna? Iz tega blagoslovljenega poslopa so že toliko zastrupljenih pušč iztrebili na U. T., da je solnce zatemnelo — a uspeh? Kredit U. T. raste, dolga je vedno manj, dela vedno več. v »Katoliški« pa padajo nižje in nižje... Radi bi preklinali, pa blagoslovljajo. Le delajte še dalje reklamno za Učit. tiskarno!

— Po sebi sodijo. Tako, ker so bili v občinskem svetu izvoljeni v direktorij mestnega užitniškega zakupa sami naprednjaki, se jezi »Slovenec« in vprašuje, ako pri užitniškem zakupu ni vse v redu? Seveda klerikalci bi hoteli biti povsod zraven, tam, kjer so oni v večini, se pa trdnovratno branijo, da bi tudi manjšini dovolili kak vpogled v svoje gospodarstvo. Spomnimo se samo debate o Završnici v preteklem zasedanju deželnega zbora! Vsa opozicija je zahtevala volitev mešane komisije, ki bi zadevo preiskala in potem izrekla svoje mnenje. Ampak klerikalna večina niti slišati ni hotela ničesar o kaki mešani komisiji, temveč je izjavila, da sama sebi popolnoma zaupa. In Završnica je nekaj čisto drugega kot mestni užitniški zakup ljubljanski! Tam so strokovnjaki trdili, da stvar ni v redu, o mestnem užitniškem zakupu se pa ničesar ne sliši in večina občinskega sveta je prav storila, da je posnemala — večino deželnega zbora.

— Vedno brezobzirnejši postajajo naši klerikalci, ki so v cinizmu že prekoračili vse avstrijske stranke. Klerikalna večina deželnega šolskega sveta je sedaj prezrla predlog mestnega šolskega sveta in kratkoma na svojo pest imenovala za učitelja na I. mestni šoli Slomškarija Labernika, ki je na glasu kot slab učitelj, med tem ko je mestni šolski svet predlagal Likozarja, Mlakarja in Mikuža, ki so znani kot dobri učitelji in tudi službujejo že; prvi 33, drugi 17 in tretji 14 let. Čemu sploh obstaja mestni šolski svet, ako ni na nobenih pravic in nobenega delokroga? Kakor čujemo, gre z merodajnega mesta, ki mu je nar ljubljansko šolstvo, pritožba proti krivičnemu postopanju deželnega šolskega sveta na naučno ministrstvo, ki je enkrat že razsodilo, da se deželni šolski sveti morajo ozirati na tereno predloge okrajnih (mestnih, šolskih svetov). O tem kričičem slučaju, ki ga je omenil v zadnji seji obč. sveta v obliki interpelacije obč. svetnik dr. Novak, se bo govorilo tudi še v prihodnji seji občinskega sveta.

— Tako — je rekel Kregar v občinskem svetu: — — — hoste razumeli, ako moramo iti svojo pot, po kateri edino bo prišla rešitev za Ljubljano — in klerikalni občinski svetniki so zapustili dvorano! Torej so bili klerikalci enkrat vendar odkritosrčni. Do sedaj so vedno tajili,

da bi bila prava sreča za Ljubljano, ako v občinskem svetu ne bi bilo njih, ki vganjajo tam same harlekinade, kričijo in razsajajo, ne delajo pa nič. Sedaj so pa sami priznali, da pride rešitev za Ljubljano, ako bodo šli oni svojo pot, namreč ako izginejo iz občinskega sveta. Ko bi le hoteli ostati pri tem edino pravem pričanju, ampak kakor klerikalni občinski svetniki nobene reči ne vzamejo resno, je skoraj gotovo, da niti te Kregarjeve izjave, podane v hipni odkritosrčnosti, ne vzamejo resno. V tem slučaju bodo pa ljubljanski volilci poskrbeli pri prihodnjih volitvah, da ti harlekin ne pridejo več v mestno dvorano, ker njihova navzočnost je res za Ljubljano največja škoda.

— Na adresu državne policije. Če človek opazuje na ulici moštvo državne policije ali pa v pisarni višje uradniško osobje, se mora v resnici vprašati: Ali nima ta policija nobenih inštrukcij in nobene šole? Kakor tisti štiri kamniti škofje pod kupolo šenklaške cerkve, gleda sedaj, ko sneži in mete, da je strah, policija okrog sebe v zrak, pa ne vidi ne prestopkov cestno - policijskega reda, ne — neskidanih hodnikov in trotoarjev. Če je led po njih, da padajo in cepajo ljudje in si lomijo ude, ne prime gospodarjev za posipanje, če pa pada meter na visoko snega, vlada pa spet tista brezbriznost. Pa, seveda: če je šef deželne vlade na gorkem in podrejeni mu šef policije v fotelju proti snegu zavaran, kaj briga ta dva, kakšne so specialitete ljubljanske državne policije spodaj, da le mestna občina točno plača tistih 20.000 K — vsak kvartal! Puntkum!

— Glede nedeljskih maš smo dobili iz vrst občinstva naslednji nasvet: Skoraj po vseh mestih imajo starši nekaka svoja društva, ki skrbe za to, da odločajo glede važnih vprašanj javne in skupne vzgoje otrok. Ta društva izražajo tudi želje staršev glede šolskega pouka, glede raznih nasvetov in predlogov itd. Tako društvo bi bilo tudi v Ljubljani potrebno. Sedaj si je škof izmislil skupne nedeljske maše za otroke. »Že zadnjič je »Dan« podal nekaj pomislekov proti tem mašam. Treba bi bilo, da bi se oglasili še starši in povedali svoje mnenje. Ker pa bi bilo večkrat potrebno, da bi starši izrazili svoje želje, bi bilo tako društvo staršev prav umestno.

— Iz ljubljanske okolice. Čudne razmere vladajo pri boln, blagajni ljubljanske okolice v Št Vidu pri Ljubljani. Od kdaj je postal predsednik boln. blagajne g. Belec doktor vsega zdravilstva, da on odločuje pri delavcih, ali dobe podporo ali ne. On odpravlja delavce s kratkimi besedami: »Ne dobite nič.« To pravi tudi takim, ki imajo od zdravnika boln. blagajne spričevalo, da je bolan in za delo nezmožen. Tako je neki delavec opekarne v Srednjih Gmeljnih skozi sedem let pošteno plačeval v boln. blagajno po 2 K na mesec. Zbolel je 27. oktobra l. 1913 in se pravočasno ogasil pri boln. blagajni v Št. Vidu. Z zdravniškim spričevalom okr. zdravnika dr. Dereanija. Predsednik boln. blagajne g. Belec pa ga je napodil: »Ne dobite nič!« Kdo pa plačuje v boln. blagajno. Ali ne ubogi delavec? — Šele ko je pred kratkim oni delavec vložil pritožbo na rzsodišče boln. blagajne v Št. Vidu, je dobil podporo za 2 tedna, to je od 5. decembra do 26. decembra po 50 vin. na teden. Postavno bi moral dobiti za 25 tednov. Mislimo, da so zdravniški zato, da odločujejo, ali je kdo bolan ali ne — ne pa Tone. Sedaj se je vložila nova pritožba. Torej ho treba nekoliko posvetiti. — Delavec.

— Slov. gledališče. V četrtek, 15. jan. ob pol 8. uri zvečer se v pripori v deželnem gledališču naslednji dve igri: Ljubikanje, drama v 3 dejanjih, spisal Artur Schnitzler. V ulogi Kristine Weiring debitira gospa Ruža Bužinova, bivša članica osješkega gledališča. Satanova maska, groteska v 1 dejanju. Spisal Pavel Czenner. Opozorjamo slavno občinstvo, da se predstavljati obe igri samo v četrtek, prvič in zadnjič v tej sezoni.

— Zgradba mostu na ljubljanskem barju, je — po došlih nam informacijah — zagotovljena. Akcija za zgradbo mostu pri Lipah je v najboljšem tiru in so vsi prizadeti krogi zanjo vneti. Potreba je dokazana, koristi od te naprave tudi, tako za okoliške vasi kot za mestno občino, torej je vsaka nadaljna debata odveč. Zgradil se bo pa most na stroške občine, kakor tudi dežele, kar smo že svoj čas poudarjali.

— Letošnja zima postala resna. Od večeraj jutra sneži z malim presledki v enomer dalje. Po mestu ga imamo že blizu 20 cm, no hribov ga je že pol metra, no Notranjskem so hudiči zameti; vsled njih je oviran pro-

met z vozovi in avtomobili, po Gorinjskem pa ni nič boljše. Gorje ljudem, ki nimajo obleke, obutve in kuriva. In revna šolska mladina po hribovih in gorah. Ej, to bodo šole prazne! ...

— Za vojaško takso. Vse one, ki so obvezani plačevati vojaško takso, opozorjamo, da ne pozabijo do 30 t. m. zglasiti se na mestnem magistratu. (V Galletovi hiši, III. nadstropje, pri komisariu Jančigaju.)

— Ski - kurs v Ljubljani. Deželna zveza za tujski promet in turizmo na Kranjskem v Ljubljani naznana, da otvori v ljubljanski okolici 14dnevni popoldanski smuški tečaj z začetnike (alpsko smuška šola) pod vodstvom g. Rudolfa Badiure in se cenj. interesnje, dame in gospodje uljudno vabijo v to svrhu na sestaneke v sredo dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne v pisarni Tourist-Office. Na sestanku se bode predvsem določil natančni vzpored, čas in kraj vezbanja, nabava in skupna naročitev smuško - športnega orodja i. dr. Pozivljamo vse reflektante na zanesljivo udeležbo, ker se namerava kurs vsled sedanjih ugodnih snežnih razmer takoj otvoriti.

— Ljubljanski društveni orkester priredi v soboto 17. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega Doma« »valčkov večer«. Vstopnina K 1.20. Sviral bo popolni društveni orkester.

— Same aktualnosti in najnovejše dogodke prinaša 2. številka Slovenskega Ilustrovanega Tednika: nove slike vodiške Johance in vodjškega župnika in kaplana, sliko stavkajočih ljubljanskih stavcev, kidajočih sneg, junaškega rešitelja Seršena iz Vrem. Britofa, slike † dr. Ign. Žitnika, † kardinala Rampolde, prijatelja Jugoslovanov, † finančnega ministra grofa Zaleskega, fanta Cerrara, ki je bil 28 let ženska, portre tenorja Lowczynskega, prizor z goslačem Čehom Kocianom ob pogrebu beraške Italijanke, veliko sliko iz Tarragone, kjer je divji bik pridrli v polno cerkev, tamburaši v Slovenjgradcu, slike Pegoudovega poleta, prizor z voliča finskih slik, sliko zavedne Slovenke in soproga v Padovi, izprehod ameriških sufragetk. † Pirkmaierja, deklet in fantov pred plešiščem v Zakanju pri Metliki itd. Znani pisatelj Milan Puzeli priobčuje fino zanimivo novelo »Stara korenina«, Marica Komanova kmečko humorno sliko »Kako se ženimo«, Marko Stojan pa nadaljuje svoj napeti roman »Za svobodo in lubezen« z dramatičnimi prizori. Kronika in razprave prinašajo zanimivejšše dogodke v politiki in po svetu. »Slovenski Ilustrovani Tednik« je po vsebini najzanimivejši list z velikim številom krasnih slik. Siritie in naročite ga!

— Ker klišeji niso došli pravčasno, izdite ta teden »Slovenski Ilustrovani Tednik« en dan pozneje, torej še le jutri v petek. Ljubljanski naročniki ga dobe v petek dopoldne, zunanji pa v soboto.

— Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan lepega sporeda z veseloigro »Maks postane torero«. Jutri v petek specialni večer z Nordisk-veseloigro »Bela dama« v 3 dejanjih. Gotovo bode imela ta krasna veseloigra, ki je polna razposajenega humorja, najlepši uspeh. V soboto senzijska drama v 3 delih po enakominskem romanu pl. Bluthgena. Glavno ulogo igra slavna berlinska tragedinja Lucie Höflich.

— Loterijske številke. Trst: 29, 20, 3, 49, 1.

Trst.

Terorizem najhujše vrste namerava vpeljati poštni podvzetnik Dolenc, oziroma njegov italijansko-nationalni ravnatelj Ozioni. To se vidi posebno iz tega, da se zahteva od poštnih voznikov, da morajo brez-pogojno sprejeti novi službeni red, ki jim je bil predložen v preteklem tednu. Ko jim je izročil Ozioni novi službeni red, so takoj sklicali zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, da se novega službenega reda ne sprejme, ker je sestavljen v staroveškem duhu in da se zahteva izpremembo raznih škodljivih točk. Deputaciji, ki je to željo sporočila ravnatelju Ozioniju, je isti odgovoril, da so vsi poštni vozniki prisiljeni, da sprejmejo novi službeni red brez najmanjše poplave; kdor pa se bo temu upiral, ta dobi odpoved. Mari ni to surovost najrže vrste? Ali ni v tem jasno videti, kako škandalozno se postopa s postiljoni? Gospodar sklene, da v svrhu povišanja svojih itak ogromnih dohodkov in v svrhu poslabšanja službenih razmer svojih uslužbencev — vpelje slabše delavne razmere in zahteva, da jih morajo uslužbenci sprejeti, ako ne, pa jih postavi na cesto! In to poštno ravnateljstvo, kateremu je poštni mojster Dolenc podvržen, vse mirno

prenaša in se vedno sklicuje na to, da so poštni vozniki in postiljoni podvrženi privatnemu podjetniku (to je Dolenc), kateri ima popolno pravico, da ravna z njimi, kakor se mu pač poljubi. To je seveda samo pesek v oči. Sicer je res, da je Dolenc nekakšen privatni podjetnik, toda on je vendar odvisen od poštnega ravnateljstva, to pa zato, ker prejema od pošte ogromne svote dobičkov. Poštno ravnateljstvo bi zavoljo tega moralo imeti pač toliko vpliva, da bi gledalo Dolencu nekoliko na prste. Toda ne! Kakor se vidi, vsi ti gospodje složno skupno mešetarijo proti interesom slovenskih uslužbencev. To je sramotno in škandalozno! Vladi bi tega ne smela trpeti, ampak bi morala poštne voznike poddržaviti, kakor seje to že neštokrat zahtevalo. Mari poštni vozniki ne izvršujejo državne službe ravno tako, kakor drugi državni uslužbenca? V slučaju poddržavljenja bi imeli tudi penzijo, dočim imajo sedaj samo 14-dnevno odpoved. Kakor vse kaže, se od Dolenca, slovenskega rodoljuba, ne pusti ničesar doseči in se pri njem položaj slovenskih postiljonov vedno bolj slabša; zato bo treba združiti vse moči edino v to, da prevzame poštne voznike c. kr. poštna uprava. Tozadevna spomenica je bila od strani organizacije postiljonov že poslana na c. kr. trgovinsko ministrstvo. Odvisno je torej od nastopa poslancev, kaj se bo storilo.

Škedenjski rodoljubi. Iz Škedenja pri Trstu nam pišejo: Naši rodoljubi se kar ne morejo potolažiti nad »nesramnostjo«, ki jo je »Dan« povzročil s tem, da je posvetil pred kratkim v tukajšnje razmere. Ono notico so čitali z očitnim jeznim zanimanjem; odlatiti pa so se hoteli s tolažbo, da je »Dan« ničvreden list, ki se ga vsakdo sramuje. Ubogi reveži! Če je »Dan« ničvreden in če se na njegovo pisavo — kakor pravite — lepo požvižgate, če torej nihče ne upošteva tega, kar prinaša »Dan« — zakaj se potem tako jezite, zakaj nimate miru, če se vas nekotiko prime v njem. Ravno s tem, da se jezite nanj, pokazate, da vam ni vseeno, kar »Dan« piše, ampak da ga upoštevate. Pravzaprav pa je pametnemu človeku že vseeno, kaj dobro poznani škedenjski rodoljubarji mislijo o »Dnevu«. Najboljše znamenje o njih zavednosti in toliko hvallisanem narodnem delu, ki ga baje izvršujejo, je to, da se boje »Dneva«, čemur je dokaz, da ga v Škedenju nihče noče prodajati. Ne bi se jim ga bilo treba bati, če bi bili skoz in skoz pravični in čisti; je veseli bi morali biti v tem slučaju, da se govori o njih po časopisih. Toda ravno to, da jih peče, če širša javnost kaj izve o njih, ravno to, ker hočejo biti povsem skriti, dokazuje, na kakšni lestvi se nahajajo. Temu se ni dosti čuditi, če se pomisli, da poleg »Piccola« vedno samo »Edinost« berejo. V nobenem okraju se ne boji tako raznovrstnega čtiva, kakor v Škedenju. Kdor pa samo eno plat zvona poslušá, ta ne more priti nikoli do treznega premišljevanja, ampak tiči vedno v nezavednosti. Toda tudi v Škedenju se začena polagoma probujenje, ki ga bodo povzročili iz drugih dežel prihajajoči delavci — iz Kranjske, Štajerske, Goriške itd. Ti pa čitajo »Dan« vkljub temu, da ga ni dobiti v Škedenju; ali si ga dobio na katerisibodi način iz Trsta, ali pa si ga naročijo naravnost iz Ljubljane. Začeti se mora s vitati!

Škod delavstva škedenjskih plavžev, ki se je vršil preteklo soboto, je bil prav dobro obiskan. O razmerah v plavžih in o intervencijah, ukrenjenih pri ravnateljstvu »Kranjske industrijske družbe« ter c. kr. obrtnemu nadzorstvu je poročal strokovni tajnik Brander. Predsednik podružnice, tov. Šter, je v primernih besedah orisal nasprotnike »Nar. del. organizacije« v Škedenju, ki se nahajajo, kar je najzlastnejše, tudi med škedenjskimi narodnjaki.

V pojasnilo. Zaradi stavkolomstva v tiskarni »Edinost« se od raznih strani napada »Narodno delavsko organizacijo«, kakor da bi bila za to ona odgovorna. Vsled tega je primoran podpisani odbor izjaviti, da se »Nar. del. organizacija« v gibanju tiskarskih pomočnikov ne vrtka, kajti v njenih vrstah ni organiziran niti eden črkostavec, ampak so le-ti, kakor splošno znano, organizirani v skupni organizaciji, v zvezi avstrijskih tiskarskih pomočnikov. G. Anton Ekar pa ni več strokovni tajnik in tudi ne član »Nar. delavske organizacije«, vsled česar bi bilo naravnost smešno, da bi morala NDO. nositi odgovornost za njegove protidelavske čine pri tem gibanju. NDO. simpatizira z bojem stavcev, vsako stavkolomstvo pa najodločneje obsoja. O tem se je sklepalo na zadnji odborovi seji. — Odbor NDO. v Trstu.

Resnici na ljubo moramo konstatirati, da je neki dopisnik iz Trsta nesramno nalagal uredništvo »Dneva«, in ga v notici »Del. kons. društvo pri Sv. Jakobu« z dnem 10. m. zlorabil

za svoje namene. Neznani pisec — Janez Baronov! trdi, da se je na Sokolovi prireditvi pri Sv. Jakobu prodajalo cigarete s kolkom Lege Nazionalne ter glede gostilničarja g. Babiča, da naroča jestvine in cigarete pri Italijanih. Konstatirati moramo, da eno in drugo ni resnica, ter da ima pri tem pisec zgolj namen potvarjati resnico. V prihodnje svetujemo resnicoljubnemu piscu, da ne zlorablja časopisov in ne potvarja resnice. Taki poročevalci listu le škodujejo, ker tudi pri te vrste časnikarskem delu mora resnica in poštenost igrati prvo vlogo.

Iv. D. Burja in mraz razsaja sedaj že par dni po Trstu. V okolici leži v posemeznih krajih še sneg. Burja narašča čez 90 km, mraz pa povzroča na prostem temperaturo 5° C.

»Blagovestnikoma«. V nedeljo popoldne je učiteljstvo C. M. šole pri Sv. Jakobu ponovilo z učenci in učenkami šole E. Adamičeve spevoigro »Blagovestnikoma«. Uspeh je bil dober. Vkljub burji, ki je precej narasla ta dan, je bil obisk zelo dober, da je bila telovadnica C. M. šole polna. Največ je bilo staršev, ki so z zadovoljstvom sledili uspehom svojih otrok.

Občni zbor »Sokola pri Sv. Jakobu« se vrši kakor že javljeno v nedeljo 18. t. m. ob 3. pop. v društveni telovadnici, z običajnim dnevnim redom. Na zdar!

Slovensko gledališče v Trstu. V nedeljo 18. t. m. ob pol 4. popoldne se daje kot kronski predstava prekrasni igrokaz v štirih dejanjih »Lastnik plavžev« (Il padrone della ferrerie) spisal za slovenski oder Ohnet. — Zvečer ob četrtn na 9. se vrši zgodovinska drama v petih dejanjih »Domovina«. (L'patrie), spisal francoski V. Sardou. Dramske cene. Predstava se vrši v abonementu.

Gostilno N. D. O. v Trstu si je ustanovilo delavstvo samo takoj v začetku ustanovitve svoje organizacije. Brez posebnih subvencij, — članarina znaša K 20, — si je odbor preskrbel z raznimi težavami, ki jih je imel iz prvga začetka, svoj lastni dekret in inventar. Naši ljudje pa so gledali ovirati delovanje odbora prav posebno s konkurenčno ustanovitvijo nasprotne gostilne, tako da je odbor uvidel, da je boljše se ljudem umakniti posebno tistim, ki so si svoj pogladio napravili ravno v omejenih gostilni N. D. O. Se danes si delajo nekateri pomisleke, češ, da so novi prostori preveč oddaljeni od enega ali drugega kraja, vendar izjavljamo vže vnaprej, da vsakemu posemezniku ni močeno postaviti gostilne v njegovo hišo. Tisti ljudje, ki jim je za stvar, ki jim je za to, da podpirajo sami sebe, bodo pa napravili tudi 200 korakov od »Narodnega doma« navzgor po ul. Commerciala, mesto navzdol proti morju. Cenjene stalne goste in sl. društva pa opozorjamo, da imamo na razpolago malo sobico, ki bo služila za sestanke, pogovore in društvene prireditve. Otvoritev novih prostorov, ki jih naj pridve pogledat vsaj vsak član N. D. O. bo v soboto, dne 17. t. m. ob 6. uri popoldne. Posebno dobrodošla bo ta nova gostilna posemeznikom raz. plesov, ker se bo tukaj vdobilo med odmorom in poprej vsega, kar želoдец poželi.

Ciganka kot zarotilka coprnice in hudiča na Stojanskem vrhu.

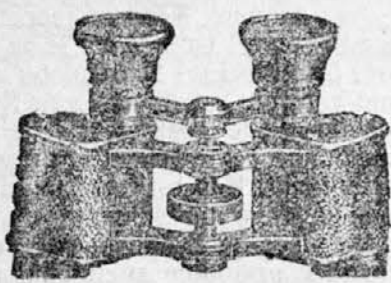
(Konec.)

Na badnji večer ciganka z vrvmi privezana.

Na badnji večer grem z Juro Brajdčicom in svojim otrokom h Kuharjevim po tistih 20 K, ki mi jih je obljubila zaradi hudiča in »šaca«. Ko stopimo v sobo, je bil pri domačih še neki moški navzoč. Se nisimo prišli prav v pogovor, pa naju z Brajdčicom hočejo uteti. Brajdču se je še posrečilo uiti skozi vrata, mene pa so prijeli in me z vrvmi zvezali k mizi. Vpila in prosila sem, naj me spuste, vse zastonj. Tedaj pa sem jih opozorila: Ljudje božji, nocoj je veliki božični večer, zgodila se vam bo nesreča, da jo boste pomnili vse svoje žive dni. Pa ljudje se niso brigali za moje svarilo. Poslali so po žandarje in me pustili privezano, dokler niso prišli žandari. Morala sem pustiti otroka, kar norim, ker ne vem, kaj je z njim.

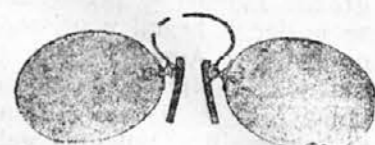
Kristjani kot pogani.

Ta cigankin zagovor v bistvu potrđita tudi prizadeta Terezi in Janez Kuhar. Iz njune izpovedi izzveneva vse prej kot vera krščanstva. Ljudje na Stojanskem vrhu so sicer res izločeni od vnanjega sveta, toda ravno zato bi bilo od njih pričakovati od vnanjega vpliva neskaljena prava krščanska vernost. Ali oba zakonska sta kot priči pod prisego doprinesla dokaz, da je to, kar klerikalci imenujejo pravo krščan-

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

stvo, pravzaprav pravo poganstvo. Ti ljudje verujejo še v coprnice in hudiča, kakor na Boga, ali pa še bolj, ker če bi res v Bogu verovali, bi ne mogli verjeti v take srednjeveške vraže. V dokaz navajamo kratko lastno izpoved priče Terezije Kuhar.

Tisto noč, ko so cigani pri nas prenočili, nam je krava v hlevu zbolela. Kar vrglo jo je. Krava je vsake kvatre bolna, kar pride od coprnice, tako sem povedala ciganki. Ali ona je rekla, da ta ne pride od coprnice, ampak, da ji je to hudoben človek »naredil«. Ponudila mi je pomoč. Delala je svoje hokus-poskuse, naročila koliko in kaj morava z mojem moliti in za koliko sv. maš dati. V vse drugo sem bila privoljena, le tega bi za ves svet ne storila, da bi o polnoči šla na britof moliti rožni venec, kakor mi je ciganka naročila. Ciganka je obljubila, da ho to ona namesto naju storila, na kar sem ji dala 6 K.

V nedeljo pa je zopet prišla, toda sama. Tožila mi je, kakšno strašno trpljenje ima zdaj s hudičem, ki jo hoče dobiti v svojo oblast. Rekla je, da še nikoli ni videla tako velikega hudiča kot zdaj te noči, odkar je bila pri meni. Mi smo se seveda tudi bali hudiča in moji fantje so dejali, da za noben denar ne spe več v hlevu. Kaj naj storim, da se ga rešimo. Boste morali dati še za več maš, je dejala ciganka, pa še bolj boste morali moliti. Zahtevala je 20 K, katere sem ji obljubila. Ker jih nisem imela, bi se jih mogla izposoditi. Glede tistega »šajna« v hlevu pa je ciganka rekla, da je to stari hudič, ki tam zakopani »šac« straži. Jaz sem ji pa odgovorila, da naj le ona izkoplje tisti zaklad, mi smo zadovoljni, da nam hudiča odpravi od hiše. Za enkrat sem ji dala samo štiri krone in dva petelina. Ta dva petelina, je ciganka rekla, morata biti, ker jih bo s hudičem na križpotju pojedla, da bo hudiča ložje premagala.

V spovednici.

Zeno je ta reč s coprnici in hudičem silno razburjala. Sklenila je, da gre k spovedi in da tam vse pove. Spovednik jo potolaži, da krave ne nadlegujejo ne coprnice ne hudič, ampak da ima — kvaterne muhe. Naj le kakšno žegnano reč kravi na vrat obesiti, pa ne bo nobene oblasti nad njo in hišo. Ciganko pa ko zopet pride, kar primate jo, pa k žandarjem z njo! (Bog ve, če bi bil kaplan tudi tako strog, ako bi mu bila ciganka izročeni ji denar za maše res izročila!)

V tem slučaju se je zopet pokazalo, kakšen velikanski vpliv ima duhovščina na to praznovorno ljudstvo. Preje taka trdna vera v coprnice in hudiča in tak strah do njih, da se puste od ciganke na tak priprosti način oslepariti za denar, ker so bili prepričani, da ima ciganka moč in oblast celo nad velikim stari hudičem. Ko pa je kaplan najbrže jezen, da ni dobil denarja za maše, rekel, da to ni nič, pa jih nankrat minila vera in strah v coprnice in hudiča, pa tudi v ciganko. Kajti ko je ciganka v družbi cigana na sveti večer prišla po denar, so jo brez vsega strahu zvezali z vrvmi in se za vse njene grožnje niso nič zmenili.

Obsodba.

Ciganka je bila krivim spoznana sleparije s temi babjevimi ljudmi ter zaradi vlačuganja, oproščena pa obtoženega hudodelstva javne sile ob priliki, ko so jo pri Kuharju zvezali in se je obsodila na 6 tednov strogega zapora ter v povrnitev prisleparjenega zneska 16 K.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Obstrukcija se nadaljuje. — Klerikalci proti kompromisnim predlogom mešane komisije. — Nemški nacionalci groze.

Dunaj, 14. januarja. Seja proračunskega odseka, ki se je začela v torek, traja vsled obstrukcije čeških agrarcev in narodnih socialcev, še vedno. Vlada je napram obstrukciji pasivna.

Dunaj, 14. januarja. Krščanski socialci so danes grofu Stürgku izjavili, da bodo proti kompromisnim sklepom mešanih komisij.

Tudi nemški nacionalci postajajo nezadovoljni in bodo v proračunskem odseku glasovali proti vsem posojilom, ki se jih namerava najeti.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V AVTONOMNI ALBANIJ.

Belgrad, 14. januarja. (Na vseh koncih in krajih divjajo boji med četami Essad paše in četami provizorične albanske vlade v Valoni.) Vsa poročila, ki trdijo, da so bile čete Essad paše pobite, so neresnična. Vsi tukajšnji listi dobivajo poročila iz Dibre, ki pripovedujejo, da je Essad paša povsod zmagal. Vladne čete so popolnoma pobite in beže preko reke Skumbi. Essad paša je zasedel kraje južno od Elbasana.

MIROVNA POGAJANJA MED ISMAIL KEMALOM IN ESSAD PAŠO

Belgrad, 14. januarja. Med predsednikom provizorične albanske vlade, Ismail Kemal in Essad pašo se vrše mirovna pogajanja. (To so pa tiči; urijo se v državnih čednostih).

V ALBANSKI VLADI JE — KRIZA.

Pariz, 14. januarja. Listi poročajo iz Valone:

Predsednik provizorične albanske vlade, Ismail Kemal je pozval kontrolno komisijo, da naj sama prevzame upravo dežele v svoje roke in nastavi upravne urade. Predsednik Ismail Kemal se hoče umakniti iz albanske politike.

V preiskavi proti šestim turškim oficirjem je prišlo nepobitno na dan, da je bil Ismail Kemal sporazumljen s frekventi, ki so hoteli proglašiti Izet pašo za kneza in da je bil poučen o vseh posameznostih. Vsled tega je bil prisiljen sedaj podati demisijo. (Čudno, komu pa bo podal demisijo? Albanci se bodo res kmalu evropejizirali; v kraje državnih fondov se je poizkušil Isa Boljetinac; Ismail Kemal podaja demisijo itd.)

KDAJ BO V ALBANIJ MIR.

Pariz, 14. januarja. Po nazorih mednarodne kontrolne komisije pride v Albanijo šele takrat do miru, ko zapustita Essad paša in Ismail Kemal Albanijo. (Ker pa Albanci brez pretepanja in drugih podobnih reči ne morejo živeti, se bodo takoj po odhodu našli novi junaki, ki bodo delali evropejskim diplomatom skrbi.)

NASPROTJA MED VELESILAMI.

Pariz, 14. januarja. Nasprotja med obema skupinama velikih sil radi Albanije postajajo vedno resnejša in večja. Ta nasprotja prihajajo najbolj na dan v Valoni med člani mednarodne kontrolne komisije za Albanijo in tudi v Skadru med poveljniki posameznih detašmanov.

V zadnjem času si dunajska diplomacija vedno očitneje prizadeva, da bi se ostale velike sile popolnoma potegnile iz Albanije, ki naj bi jo popolnoma prepustile Avstro-Ogrski in Italiji. Seveda ne pokazujejo sile triple-entente nobene volje za tako spremembo soglasnih londonskih sklepov, temveč vztrajajo odločno na stališču, da je Albanija zadeva cele Evrope.

Nasprotja pa ne obstojajo samo v albanskem vprašanju, temveč postaja tudi sicer nezaupanje med obema skupinama velikih sil vedno večje. Razna interesna vprašanja prihajajo vedno bolj v ospredje in pri tem se vidi vedno bolj, da je težko najti sporazum. Naglica, s katero je v Franciji bilo dovoljeno Rusiji ogromno posojilo za gradnjo strateških železnic, najbolje ilustrira splošni položaj v Evropi.

NAČRTI BOLGARSKE VLADE.

Sofija, 14. januarja. Razpust narodnega sobranja ni nikogar presenetil. Kralj je sicer mogel sprevideti, da je večina prebivalstva nasprotna sedanjim vladim in bi lahko našel drug, naravnejši in pravičnejši način rešitve krize, ampak tega nihče niti ni pričakoval, da bi se kralj Ferdinand uklonil zahtevam ljudstva, temveč da bo dal po vladni razpustitvi sobranje, razpisati nove volitve, ki naj jih izvrši sedanja vlada — na kakršen hoče način.

Iz vladnih krogov se sliši, da namerava vlada resnično odpraviti sedanji proporni volilni red in reaktivirati starega, ki ji daje več možnosti za vplivanje na volilce. Govori se tudi, da razpiše vlada

volitve tudi v novih krajih, kjer je večina prebivalstva turške narodnosti in na te volilce bi se dalo ložje s terorizmom vplivati v vladnem smislu. Določena se do sedaj ne ve še nič, ampak eno je gotovo: da Radoslavovičeva vlada stori vse, da se vzdrži na površju in da odobri kralj vsako njeno še tako protizakonito dejanje. Bolgarsko ljudstvo bo moralo izdržati težak boj.

Odgovorni urednik Radivo Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Anonimno pismo je sprejel g. Videmšek zoper gđc. J. J. Oseba, katera je to pisala, naj se drugič podpiše — drugače ostane na laži. 1407-1

Boljši gospodje v Trstu se sprejmejo na dobro hrano v ulici Belvedere 18./I., vrata 11.

Gostilna Jadran, Trst. Sobota 17. januarja ocvirkov večer za Antone in druge svetnike. Sodeluje mandolistična skupina »V. Parma«.

KORESPONDENCA.

Dva mlada gospoda iščeta dve veseli dobrodušni gospodični. »Cirišov in Leon, Rodolfovo, poštno ležeče. 1438-1

Želim se poročiti z naobraženo gospodično, staro ne nad 24 let, katera ima veselje do trgovine ali pisarne in nekaj premoženja. Ponudbe pod »Pomlad«, poštno ležeče, Ljubljana. 1440-1

Violina

Izvrsten instrument se proda. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

Krepkega dečka

iz poštene hiše s primerno šolsko izobrazbo ter pridne trgovske pomočnice sprejme tvrdka JOSIP ERRATH v Mokronogu, Dolenjsko.

Tovarna pianinov

Anton Pečar, Trst

ulica Iarneto šte. 42.

izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovod najboljše sloves. Priporočam se slav. učiteljsku, preč. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglasjevanje in popraviljanje glasbenih instrumentov.

Namesto K 12.—, samo K 5.—

20.000 parov usnatih čevljev na zadrgo z dobrih zbitimi usnatimi podplatmi, ki so bili pripravljani za Balkan, so mi zaostali vsled vojne. Ker moram zalogo v kratkem razprodati, prodajam čevlje pod izdelovalno ceno za samo K 5.—. Dobijo se v vsaki velikosti za gospode in dame. Razpošilja po povzetju. Export ARNOLD WEISS, Wien VI. Gumpendorferstr. 139/25.

!! Čudovito po ceni !!

710 kosov za samo K 375.

Krasna pozlačena, 36 ur idoč precizij-ska Anker-ura z lepo verižico, gre natančno s 3letno garancijo, 1 kos svilen kravat za gospode, 1 kravata igla iz bele masivne pale, garantirano nezlomljiva, 3 kosi finih žepnih robcev, 1 prstan za gospode z imit. dragim kamnom, 1 krasno cevka za smodke, imit. jantar, 1 krasno žepno toaletno zrcalo, momentni fotograf, 1 fini zobotrebek iz 4 delov, 1 damska broša »novost«, 1 par gumbov za manšete double-zlato »ideal« s patentno zaklopko, 1 krasen album za slike, obstoječ iz raznih najlepših slik sveta, ki se za nje vsak zanima, 1 krasni danski vratni koljic iz orientalsk. biserov, belo, nerazlomljivo, 20 finih korespondenčnih predmetov in še 610 raznih predmetov, ki so v hiši zelo potrebni, vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, večja le K 375. Pošilja po povzetju eksportna trgovina »Léonore«.

F. Windisch, Krakau šte. M/22.

NB. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Edina primorska tovarna dvokoles »Tribuna« Gorica, Tržaška ulica št. 26, prej pivovar. Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. itd.

F. Batjel

Gorica, Stolna ulica šte. 2-4. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Lep mladenič!

Železniški uradnik želi spoznanja z mlado in pošteno Slovenko v svrhu ženitve. Želi se nekaj premoženja. Strogo tajno.

Samo resne ponudbe poslati pod »Zvezdan« na »Adria«, anončna reklamna specijacija Trst.

SANATORIUM EMONA ZA NOTRANJE IN KURIRJIGIČNE BOLEZNI. Ljubljana - Komenskega ulica 4. Šep-zdravnik, pripravil: Dr. Fr. Derganc.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Edna posebnost likerja je Zdravnik želodca.

Konfekcija

za moške, ženske in otroke: v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini tvrdke R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred Skofijo šte. 3. — Medena ulica. : Foceten odelček v prvem nadstropju. : Cenik na zahtevo brezplačno in poštine prosto.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo znižanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.-6. Telephone 132.

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi vljudno naznaniti, da sem prevzel

glavno zastopstvo

dun. mestne jubil. zav. r. valnice za pogrebe

za vso Kranjsko.

Zavaruje se pogrebe vsake vrste po raznih kategorijah.

Natančnejše podatke daje glavni zastopnik

I. slovenski pogrebni zavod JOS. TURK, Ljubljana, Radeškega cesta šte. 5.

Istotam se sprejme

inkasant s kavcijo

Plača po dogovoru.